

Finanční management

Management veřejné správy
Blok 3

Náplň dnešního bloku

- V první části se zaměříme na základní pojmy **finančního účetnictví**
 - cílem není naučit účtovat, ale seznámit se základními účetními pojmy
- Ve druhé části se zaměříme na několik **ekonomických pojmů** v právním řádu
 - cílem je porozumění pojmům, jako např. úrok, úrok z prodlení, postupy pohledávek, reálná vs. nominální hodnota, úpadek (a způsoby jeho řešení).

Část 1 –

K několika základním zásadám účetnictví

- aktiva x pasiva

- rozvaha (balance)

- náklady x výnosy

- výkaz zisku a ztrát
(výsledovka)

Bilanční princip a rozvaha

Účetnictví sleduje majetek ze dvou pohledů – druhová struktura a zdroje pořízení

Aktiva jsou položky majetku, které:

- 1) představují pro podnik budoucí ekonomický prospěch
- 2) tento prospěch má podnik plně pod kontrolou (je vlastníkem)
- 3) očekávání budoucího prospěchu musí být dostatečně spolehlivé a prokazatelné
- 4) položka aktiv je důsledkem operací uskutečněných v minulosti
- 5) položka aktiv musí být spolehlivě ocenitelná

Dva pohledy na strukturu majetku

Aktiva	Pasiva
A. Dlouhodobý majetek	A. Vlastní kapitál
- <i>nehmotný</i>	- <i>základní kapitál</i>
- <i>hmotný</i>	- <i>fondy ze zisku</i>
- <i>finanční</i>	- <i>hospodářský výsledek</i>
B. Krátkodobý majetek	B. Cizí kapitál
- <i>zásoby</i>	- <i>úvěry, půjčky</i>
- <i>pohledávky</i>	- <i>závazky</i>
- <i>peníze</i>	- <i>rezervy</i>
- <i>v hotovosti</i>	
- <i>vklad na běžném účtu</i>	
Aktiva celkem	Pasiva celkem

Náklady – výnosy

Náklad - peněžní částka, kterou podnik účelně vynaložil na získání výnosů, tj. použil je k provedení určitého výkonu.

Výnos - peněžní částka, kterou podnik získal z veškerých svých činností za určité období bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejímu inkasu → peněžní ekvivalent prodaných výkonů podniku (výrobků, zboží, služeb).

Hospodářský výsledek - rozdíl mezi výnosy a náklady. → zisk, ztráta.

Vyjádření ve výkazu zisku a ztráty

Účelové - druhové členění nákladů a výnosů

Činnost	Náklady	Výnosy
PROVOZNÍ (50-55; 60-65)	<ul style="list-style-type: none">• Spotřebované nákupy (materiál, energie ...)• Služby (opravy a udržování, cestovné, přepravné ...)• Osobní náklady (mzdy, SZP)• Daně a poplatky• Odpisy• Jiné provozní náklady	<ul style="list-style-type: none">• Tržby za vlastní výkony (výrobky a služby) a zboží• Aktivace (vnitropodnikové služby)• Jiné provozní výnosy (prodej majetku)
FINANČNÍ (56-57; 66-67)	<ul style="list-style-type: none">• Finanční náklady (úroky, bank. poplatky, pojistné)• Tvorba rezerv	<ul style="list-style-type: none">• Finanční výnosy (přijaté dividendy, úroky, nájemné)
MIMOŘÁDNÁ (58; 68)	<ul style="list-style-type: none">• Mimořádné náklady (manka a škody)	<ul style="list-style-type: none">• Mimořádné výnosy (přebytky majetku, náhrady mank a škod)

Náklady – výnosy

Náklady mají zachycovat v zásadě všechny úbytky majetku podniku – včetně těch předpokládaných.

Náklady v účetnictví podniku nejsou vždy totožné s daňovými náklady dle daňových předpisů.

Součástí nákladů je i tvorba rezerv, opravných položek, daň z příjmů, atd.

Výnosy – náklady = výsledek hospodaření

Účetní odpisy

Účetní odpisy majetku vyjadřují, jakým způsobem je majetek v průběhu času opotřebováván.

Jde o předpoklad opotřebování majetku – stanoveno na základě „odborného“ odhadu, aby účetnictví podávalo věrný a poctivý obraz skutečnosti.

Společnost vytváří „odpisový plán“

Účetní odpisy odlišujte od daňových odpisů

Odpisy časové – majetek se odepisuje podle času

Příklad:

1. listopadu 2012 pořídíme a ihned zařadíme do užívání automobil v hodnotě **300 000 Kč** a podle odpisového plánu společnosti budeme **odepisovat 30 měsíců**.

Rok	Účetní odpis	Výpočet
2012 – 2 měsíce	20 000 Kč	$(300\,000 / 30) * 2$ (11/2012 + 12/2012)
2013 – 12 měsíců	120 000 Kč	$(300\,000 / 30) * 12$ (1 – 12/2013)
2014 – 12 měsíců	120 000 Kč	$(300\,000 / 30) * 12$ (1 – 12/2014)
2015 – 12 měsíců	40 000 Kč	$(300\,000 / 30) * 4$ (1 – 4/2015)
CELKEM – 30 měsíců	300 000 Kč	

Odpisy výkonové – odepis dle výkonu, např. jednotek výroby

Příklad:

Účetní jednotka pořídila a zařadila do užívání stroj v pořizovací ceně **5 000 000 Kč** a s tímto strojem je schopna za dobu životnosti stroje vyrobit **500 000 kusů výrobků**. Odepis za jeden vyrobený kus je tedy **10 Kč** ($5\,000\,000 / 500\,000$).

Rok / Počet vyrobených kusů	Účetní odepis	Výpočet
2012 – 10 000 ks	100 000 Kč	$(5\,000\,000 / 500\,000) * 10\,000$
2013 – 100 000 ks	1 000 000 Kč	$(5\,000\,000 / 500\,000) * 100\,000$
2014 – 200 000 ks	2 000 000 Kč	$(5\,000\,000 / 500\,000) * 200\,000$
2015 – 150 000 ks	1 500 000 Kč	$(5\,000\,000 / 500\,000) * 150\,000$
2016 – 40 000 ks	400 000 Kč	$(5\,000\,000 / 500\,000) * 40\,000$
CELKEM – 500 000 ks	5 000 000 Kč	

Část 2 – Několik základních ekonomických pojmů v právu

- **Úrok**
- Právní a ekonomický institut
 - Občanské právo
 - Obchodní právo
 - Finanční právo (daně, měnové právo)
 - Trestní právo, atd.
- Scholastici, Eugen Böhm-Bawerk, Irving Fisher
- „cena peněz v čase“
- časová preference

Časová preference

Volba: rozhodnete se pro 1 mil. Kč za pět let nebo pro 900 tis. dnes?

- časová preference je subjektivní
- ovlivňována ekonomickými i neekonomickými faktory

Úroková míra

- časová preference (čistý úrok)
- inflace
- riziková přirážka

- dopady „úrokových stropů“

Úroky v soukromém právu

- Smluvní úrok (autonomie vůle)
- Úrok z prodlení (smlouva/regulace)
- od 1.1.2014 nař. vl. č. 351/2013 Sb.
- § 2 – „*Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů.*“

Repo sazba

- Určuje ČNB
- V rámci měnověpolitického nástroje „operace na volném trhu“
- Usměrnění úrokových sazeb v ekonomice
- Od 2.11.2012 ve výši 0.05%
- Transmisní mechanismus
 - „levné“ peníze
 - vyšší poptávka
 - růst inflace

Úkol 1

- Dlužník měl k 31.12. 2013 uhradit částku 100.000,- Kč. Ve smlouvě nebyly dohodnuty úroky z prodlení. Svůj závazek splnil až k 31.3.2015. Jaká byla výše úroku z prodlení?

Úkol 2

- Dlužník měl k 31.12. 2013 uhradit částku 200.000,- Kč. Ve smlouvě byly dohodnuty úroky z prodlení ve výši 10% měsíčně. Svůj závazek splnil až k 31.3.2015. Jaká byla výše úroku z prodlení?

Pohledávky

- Pohledávka představuje nárok na zaplacení určité částky
- Pohledávka je aktivum
- Pohledávky lze postupovat (není-li to smluvně či zákonem zakázáno)
- Pohledávky lze rozdělit (není-li to smluvně či zákonem zakázáno)

Úkol 3

Subjekt A vlastní pohledávku za subjektem B v nom. výši 100 tis. Kč. Tuto pohledávku postoupí na subjekt C za 50% nominální hodnoty.

Jak vysokou má subjekt C pohledávku za subjektem B?

Jak vysokou pohledávku má po této transakci subjekt A za subjektem C?

Úkol 3 (řešení)

	A	B	C
1.	100 za B	100 vůči A	-
2.	50 za C	100 vůči C	100 za B 50 vůči A

Úkol 4

Subjekt A vlastní pohledávku za subjektem B v nom. výši 200 tis. Kč. Tuto pohledávku rozdělí na dvě pohledávky o stejné hodnotě. První polovinu postoupí na subjekt C za 50% nominální hodnoty, druhou polovinu postoupí za 75% nom. hodnoty na subjekt D.

Jak vysokou má subjekt C pohledávku za subjektem B?

Jak vysokou pohledávku má po této transakci subjekt A za subjektem C a D?

Jak vysokou pohledávku má subjekt D a za kým ji má?

Úkol 4 (řešení)

	A	B	C	D
1.	200 za B	200 vůči A	-	-
2.	50 za C 75 za D	200 vůči C a D (solid.) popř. 100 vůči C 100 vůči D	100 za B 50 vůči A	100 za B 75 vůči A

Úkol 5

Subjekt A vlastní pohledávku za subjektem B v nom. výši 100 tis. Kč. Tuto pohledávku postoupí na subjekt C za 50% nominální hodnoty. Subjekt C ovšem měl před tím za subjektem A pohledávku ve výši 200 tis. Kč a tak namísto toho, aby uhradil subjektu A za postoupenou pohledávku za subjektem B, její cenu započítá vůči své pohledávce za subjektem A.

Zbývající část své pohledávky za subjektem A převedl subjekt C na subjekt B (za nominální hodnotu).

Jak vysokou pohledávku má nyní subjekt C za subjektem B?

Reálná vs. nominální hodnota

- Současná hodnota budoucích příjmů (cash flow, CF)
- hodnotíme vliv inflace na hodnotu peněz
- vyjádření hodnoty korun t_1 v korunách t_0)

Reálná vs. nominální hodnota

- $reálné\ CF = \frac{nominální\ CF}{(1+i)^n}$

- CF = cash flow
- i = očekávaná míra inflace
- n = počet let

Úkol 6

Vzali jste si hypotéku. Po 30 letech splácení (na konci 30. roku) dostanete „bonus“ ve výši 100.000,- Kč

Jaká je hodnota 100.000,- Kč za třicet let v současných korunách?

Vycházíme z předpokladu 2% roční inflace.

Úkol 6 (řešení)

-
- $\frac{100.000}{(1,02)^{30}} = \text{cca } 55.207,- \text{ Kč}$

Úkol 7

Vyhráli jsme v loterii 1 mil. USD s tím, že tuto částku dostaneme ve dvou splátkách, po pěti letech polovinu a na konci 10. roku druhou polovinu. Předpokládaná míra inflace je 2%. Nyní nepočítejte s tím, že byste částku dokázali jinde zúročit. Já je současná hodnota celkové částky, kterou dostanete?

Úkol 7 (řešení)

-
- $\frac{500.000}{(1,02)^5} = \text{cca } 452.865 \text{ USD}$
- $\frac{500.000}{(1,02)^{10}} = \text{cca } 410.174 \text{ USD}$
- Celkem cca 863.039 USD

Insolvenční řízení z pohledu cash flow

- řešení úpadku dlužníka
 - oddlužení
 - reorganizace
 - konkurz
- poměrné uspokojování věřitelů
- druhy pohledávek:
 - Zajištěné
 - Nezajištěné
 - Za majetkovou podstatou
 - Atd.

Úkol 8

Do ins. řízení jste přihlásili nezajištěnou pohledávku ve výši 100.000,- Kč a zajištěnou pohledávku (na nemovitosti) ve výši 500 tis. Kč.

Po odečtení všech nákladů budou nezajištěné pohledávky uspokojeny ve výši 8%. Vaše zajištěná pohledávka bude uspokojena ve výši 60%. Kolik získáte celkem?

Trvalo-li insolvenční řízení 5 let a vy prostředky získáte až na konci 5. roku, jaká bude jejich hodnota v současných korunách?

Vycházíme z očekávané inflace ve výši 2%.

Otázky?

Děkuji za pozornost

JUDr. Johan Schweigl, Ph.D.

Johan.Schweigl@law.muni.cz